

debatteret det Spørgsmaal, som altid bliver debatteret, naar Landmænd ere mellem hinanden, hvad man skal gøre for at holde Arbejdere paa Landet og afværge den Ulyst, som Arbejderne have til at komme til Kjøbenhavn og de andre større Byer. Saa er det kommet mere og mere frem, og Ytringerne ere bleve stærkere og stærkere, og der blev saa nedsat en Kommission derom. I denne Kommission kom der flere Duffer, og jo mere vi ere komne frem, desto videre ere vi ogsaa komne i disse Duffer, saa at vi nu ere komne dertil, at der kan laanes saa at sige alt, hvad der behøves at laanes — som et æret Medlem sagde, kan der i Grunden laanes mere, end der behøves for at skaffe Jord til Bejse. Det er, som sagt, efter min Mening et meget farligt Princip, vi komme ind paa der, thi det er jo ikke andet, hvad der ogsaa er udtalt, end at der bliver tilbuddt Landarbejderne rundt omkring i Landet Laan, og for disse Laan kunne de altsaa købe dem Jord, Bygninger og Inventarium.

Hvis der skulde være lidt Mening i Lovforslaget, saa skulde efter min Mening de Duffer, der med Rette kunne nævnes i den Henseende, gaa ud paa, at der overalt i Kommunerne blev skaffet tilstrækkelig Jord til Husmænd, saaledes at der for en større Del Arbejdere i Kommunerne altid var tilstrækkelig Jord, saa kunde de jo saa Gavn deraf, og man kan jo heller ikke nægte, at saa vilde Landarbejderne maaske ogsaa blive bundne noget mere til Kommunerne, end Tilfældet er nu. Men som Forslaget her foreligger, tror jeg ikke, at det vil gøre nogen Nytte, og dernæst forekommer det mig ogsaa, at det i Grunden er et stærkt Brud paa mange af de Principper, som vi i Almindelighed have haft med Hensyn til Landarbejderne, idet vi her ere komne bort fra ikke at give noget til Landbruget eller til Arbejderne som Arbejdskraft. Man har her simpelthen faaet et Forslag, der gaar ud paa at laane Penge til de Landarbejdere, som tilfældigvis ønske at laane disse Penge. — Det ærede Medlem, der sidst talte, htrede blandt andet, at det var jo meget herligt for en stor Del Landarbejdere, at de derigennem kunde saa Jord, og i Stedet for en daarlig Stue saa et godt Hus og maaske ogsaa et Havebrug; men det samme kunde man jo sige for andre Samfundsklassers Vedkommende. For en Matros vil det være behageligt at faa sit eget Skib at føre, og for en Skræder eller Skomager-svend vil det være behageligt at faa sin egen Bedrift i Stedet for at skulle sidde paa en andens Værksted. Det er jo ogsaa hret af andre ærede Medlemmer, at det er et overmaade dyrt Eksperiment, der her skal fore-

tages, naar der skal ydes 20 Millioner til noget, hvorom vi slet ikke vide, om det bliver til noget. Den sidste ærede Taler sagde, at han ventede, at naar de 5 Mar ere gaaede, vil det vise sig, at de 20 Millioner have været vel anvendte, og at der i Grunden slet ikke var tabt noget, at de havde gjort en saadan Nytte, ikke blot for Arbejderne, men for hele Landet, at man rolig kunde gaa videre ad den Vej uden maaske at gaa frem med saa store Summer, som der denne Gang er Tale om. Jeg tvivler derpaa, jeg er i alt Fald ikke sikker derpaa, og jeg maa under alle Omstændigheder advare imod at anvende en saa stor Sum, som der her er Tale om, idet man derved let kunde fristes ind paa en Vane over for andre Klasser med lignende Eksperimenter, som jeg paa ingen Maade kunde være med til. — Det er dernæst efter min Mening et meget stort Spørgsmaal, om en Lov som denne egentlig vil blive til nogen videre Gavn og Nytte for Husmændene. De Huse, der hidtil ere bleve erhvervede, og de Handeler, der ere gjorte af Husmænd, have ingenlunde været saa dyre, som disse vilde blive, thi naar man tænker sig, at for det vedkommende Landarbejder her skal yde, faar han kun Jord uden Bygninger, Besætning eller noget andet, saa maa enhver kunne forstaa, at naar først Bedriften er gjort færdig med Besætning osv., vil det vise sig at have været en overmaade dyr Forretning for Husmanden, langt dyrere, tror jeg, end for den, der i Djebliffet er Lejer eller Fæstehusmand og faaet Jord til almindelige Priser.

Som det er udtalt flere Gange i Dag, er det et højt mærkeligt Princip at komme ind paa at faa vedkommende Landarbejder til at optage Laan, der udgøre $\frac{2}{10}$ af Ejendommens Værdi. Den Fare, der har været ved vore Ejendoms køb i de senere Mar, har jo netop været, at der er blevet laant alt for meget, men ingenjinde har det vel været i nogens Tanke, at man skulde komme ind paa den Slags Laan, her er Tale om. Jeg tror heller ikke, at den Landarbejderklasse, som derved skulde staves, i Virkeligheden vil blive stabt, thi der er ingen Tvivl om, at en Landarbejder — i det mindste paa den Egn, jeg er fra — naar han faar 3-4 Dr. Land, ikke i Fremtiden vil vedblive at være Landarbejder, men disse Folk ville danne en selvstændig Stand, som ingenlunde vil gaa ud paa Arbejde, hverken paa Herregaarde eller paa Bøndergaarde, men ganske rolig blive hjemme ved deres egen mindre Bedrift. Jeg skal indskrænke mig til disse Bemærkninger, der hovedsagelig gaa ud paa, at jeg slutter mig til det ærede Medlem for 9de Ræds-